

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. június 10.
(OR. en)

10411/24

LIMITE

AG 109
INST 198

FELJEGYZÉS

Küldi: az elnökség
Címzett: a Tanács

Tárgy: Európa jövője
– Az elnökség jelentése az elért eredményekről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a belga elnökség idején a fenti témát illetően elvégzett munkáról szóló elnökségi eredményjelentést, amelynek előterjesztésére az Általános Ügyek Tanácsának 2024. június 25-i ülésén fog sor kerülni „Egyéb” napirendi pontként.

PUBLIC

A belga elnökség eredményjelentése Európa jövőjéről

I. Bevezetés

Amint azt az uniós állam-, illetve kormányfők a granadai nyilatkozatban (2023. október 6.) és az Európai Tanács 2023. december 14–15-i következtetéseiben¹ kinyilvánították, az Uniónak a csatlakozni kívánó országok reformerőfeszítéseivel párhuzamosan meg kell teremtenie a szükséges belső fundamentumokat, és végre kell hajtania a szükséges belső reformokat azzal a céllal, hogy az EU erősebbé váljon, és az európai szuverenitás fokozódjon. Ugyanezen gondolatmenetet követve az Európai Tanács a 2023. december 14–15-i következtetéseiben úgy vélte, hogy a sikeres európai integrációhoz arra van szükség, hogy az uniós szakpolitikák megfeleljenek a jövő kihívásainak és finanszírozásukra az Unió alapját képező értékek alapján, fenntartható módon kerüljön sor, valamint hogy az uniós intézmények továbbra is hatékonyan működjenek. Az Európai Tanács továbbá úgy döntött, hogy 2024 nyaráig következtetéseket fog elfogadni a belső reformokkal kapcsolatos jövőbeli munkára vonatkozó ütemtervről.

Ebben a keretben – az Európai Tanács munkáját támogatandó, valamint a svéd és a spanyol elnökség által végzett munkára építve – a belga elnökség a 2024. január és 2024. június közötti időszakban elősegítette az Európa jövőjével és különösen az Unió belső reformjaival kapcsolatos munkát, és véleménycseréket tartott az európai ügyekért felelős főigazgatók január 18–19-i nem hivatalos ülésén, az Általános Ügyek Tanácsának március 19-i ülésén, valamint az Általános Ügyek Tanácsának április 30-i nem hivatalos ülésén. Az utóbbi keretében célzott ülésszakokra került sor a jogállamisággal, valamint a belső reformok ütemtervére irányuló lehetséges alkotóelemekkel kapcsolatban. Az elnökség ezzel párhuzamosan az elmélyültebb szintű gondolkodási folyamatot külön rendezvényekkel is táplálta, nevezetesen az uniós intézményi ügyekkel foglalkozó igazgatóknak szánt, március 14-én és 15-én tartott szemináriummal, amely az Unió Szerződéseiben az uniós döntéshozatallal kapcsolatban rejlő lehetőségekről szólt, valamint az április 29-én tartott, a Bizottsággal közösen szervezett éves uniós költségvetési konferenciával, amelynek központi témája az uniós költségvetés szerepe volt Európának a jövő kihívásaira való felkészítésében, és amelyet egy szakértői szintű szeminárium követett.

II. Főbb tanulságok

A fent említett, az Unió belső reformjainak különböző aspektusairól tartott megbeszéléseket követően több tanulság is levonható, amelyek értékes tájékozási alapot nyújthatnak az Európai Tanácsnak és a Tanács soron következő elnökségeinek a munkájához.

¹ EUCO 20/23.

Az általunk ismert EU-t nem napjaink polarizált, fragmentált világrendje számára alakították ki. A belga elnökség alatt egy irányba mutató vélekedés alakult ki azt illetően, hogy a belső reformok szükségessége voltaképpen az EU-t érintő hármaskihívásból fakad: (1) az Unió belső működésének és cselekvésre való képességének fenntartása és javítása, (2) alkalmazkodás egy új geopolitikai környezethez és egy gyorsan változó világhoz, valamint (3) a bővítésre való felkészülés annak érdekében, hogy minden jelenlegi és jövőbeli uniós polgár számára biztosítsuk azt a tartós perspektívát, hogy az Unió elősegíti és szavatolja jólétüket és biztonságukat. A jövőbeli munkánk gerincét továbbra is ezen gondolatmenetnek kell képeznie.

A. Az uniós értékek

Az EU elsősorban az értékek Uniója, amelynek alapja a jogállamiság és a demokrácia tiszteletben tartása. Az EU-nak és a csatlakozni kívánó országoknak egyaránt folyamatosan biztosítaniuk kell azt, hogy a jogállamiság mind magának az Uniónak, mind a csatlakozási folyamatnak a központi elemét képezze. Ezért ezután is gyorsan és hatékonyan igénybe kell venni a már meglévő mechanizmusokat az uniós értékek védelme céljából, amint azokat veszély fenyegeti. A tagállamok egyebek mellett úgy ítélték meg, hogy a jogállamisági eszköztár felszereltsége már megfelelő, és amennyiben annak teljes potenciálját kiaknázzák, további előrelépést tenne lehetővé. További gondolkodásra van szükség azzal kapcsolatban, hogyan lehet még tovább erősíteni ezeket az eszközöket annak biztosítása céljából, hogy a jogállamiság az EU egészében következetesen érvényesüljön. Ugyanakkor a mostani szakaszban nem tartják kívánatosnak a Szerződések e tekintetben történő módosítását. Hangsúlyozták az Európai Ügyészség (EPPO) jelentőségét, továbbá erőteljes támogatásukat hangoztatták azzal kapcsolatban, hogy a tagjelölt országok szorosan működjenek együtt az EPPO-val. A tagállamok kiemelték továbbá a pénzügyi feltételrendszer hatékonyságát, rámutatva ugyanakkor arra, hogy egyes eljárásokra kedvező hatással lenne a további pontosítás. A tagállamok ezenkívül aláhúzták a civil társadalom döntő fontosságú szerepét és azt, hogy az EUSZ 7. cikke szerinti eljárást pontosítani kell, különös tekintettel a határidőkre és a jogok felfüggesztésének lehetőségére. Végezetül a tagállamok támogatni tudták a tagjelölt országok bevonását az éves jogállamisági párbeszédbe.

B. Az uniós szakpolitikák

A tagállamok úgy vélték, hogy a belső reformokkal kapcsolatos munka során az összes vonatkozó uniós szakpolitikát meg kell vizsgálni. Ezek közé kell, hogy tartozzanak mind azok a szakpolitikák, amelyeket a leginkább valószínű, hogy érint majd a bővítés, mind pedig az időtállóvá tételt igénylő szakpolitikák, többek között abban az időszakban, amikor Európában válságok követik egymást. E gondolkodási folyamatra a következő intézményi ciklusra vonatkozó, stratégiai hosszú távú célkitűzéseket, valamint a hosszabb időtávú egyéb kihívásokat és tendenciákat szem előtt tartva kell sort keríteni. Különösen az egységes piacot, az uniós versenyképességet, a közös agrárpolitikát és a kohéziós politikát emelték ki konkrétan mint olyan alapvető uniós szakpolitikákat, amelyek gondos vizsgálatot igényelnek. Ezzel összefüggésben a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP), valamint a közös biztonság- és

védelempolitika (KBVP) szintén kulcsfontosságú szakpolitikákként lettek megemlítve. A tagállamok felvetették az ágazati politikák jelentőségét is – a granadai nyilatkozatban kifejtettek szerint –, így például a versenyképesség, a védelem és a védelmi ipar, a gazdasági biztonság, a válsághelyzetekre való felkészültség, valamint a zöld és digitális átállás tekintetében. A stratégiai előrelátás igénybevétele e tekintetben alapvető fontosságú a szakpolitikai döntéshozók számára ahhoz, hogy továbbra is megfelelően haladjanak.

A tagállamok aláhúzták az értékelések, elemzések és adatok rendelkezésre állásának fontosságát is. Ezzel összefüggésben a Bizottság közelgő mélyreható szakpolitikai felülvizsgálatait², Enrico Lettának az egységes piac jövőjéről szóló jelentését és Mario Draghinak az európai versenyképesség jövőjéről szóló, hamarosan megjelenő jelentését említették meg.

C. Az uniós költségvetés

A jelenlegi és a jövőbeli kihívások miatti finanszírozási igényeket figyelembe véve az uniós költségvetés döntő szerepet játszik majd a közös uniós prioritásaink érvényre juttatásában, valamint az EU mint geopolitikai szereplő számára. Széles körben elismerést nyert, hogy a jövőbeli uniós költségvetést a következő többéves pénzügyi keret (MFF) átfogó kontextusában kell majd megvitatni és meghatározni. A következő MFF-ről folytatandó tárgyalásokat illetően óva intettek a szokásos ügymenet szerinti megközelítés alkalmazásától.

Az uniós költségvetés kiadási ága tekintetében a reformokat és beruházásokat ötvöző, teljesítményalapú eszközök innovatív jellege jelenleg is hozzájárul a jövőbeli uniós kiadási eszközök kialakításával kapcsolatos vitákhoz. Másfelől még túl korai következtetéseket levonni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról. A tagállamok ezzel párhuzamosan azt is szorgalmazták, hogy legyenek konkrét módjai az uniós források végrehajtásához kötődő adminisztratív terhek mérséklésének.

Ami az uniós költségvetés bevételi oldalát illeti, nem történt előrelépés az új saját forrásokra vonatkozó, a Bizottság által 2023. június 20-án előterjesztett kiigazított javaslatról való egyhangú döntés elérése tekintetében, az Európai Tanács 2024. február 1-jei következtetései ellenére sem, amelyekben újól meg erősítették az Unió azon elkötelezettségét, hogy folytatni fogja az új saját források bevezetésére irányuló munkát. Mivel a NextGenerationEU-ból származó pénzeszközök tőketörlesztése megkezdésének 2028. január 1-jei határideje gyorsan közeledik, kulcsfontosságú lesz, hogy előrelépés történjen az uniós költségvetés bevételi oldalán. Bár sokan úgy vélik, hogy az új saját forrásokról való tárgyalásokra a 2027 utáni MFF-ről folytatandó tárgyalásokkal szoros összefüggésben kell sort keríteni, mások továbbra is arra törekednek, hogy még a következő MFF-re vonatkozó javaslatot megelőzően megállapodás szülessen. Több tagállam is megemlítette, hogy a

² A Bizottság 2024. március 20-án elfogadta a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló közleményt, amely a Bizottság hozzájárulását képezi az Európai Tanács következtetéseinek 2024 nyaráig történő elfogadása előtt, amely következtetések a jövőbeli munkára vonatkozó ütemtervről fognak szólni, kijelölve az utat a Bizottság mélyreható szakpolitikai felülvizsgálatai számára, amelyek 2025 elején várhatók.

tagállamok közötti méltányos tehermegosztás továbbra is az új saját források bevezetését vezérlő átfogó elem kell, hogy legyen, amelynek során világos célkitűzés a GNI-kulcs alkalmazása annak érdekében, hogy elkerülhető legyen egy, a tagállamok közötti zéró összegű játék. A tagállamok emellett előnyben részesítették az olyan, valódi saját forrásokat, amelyek (már) nem a nemzeti költségvetésekből származnak.

D. Az uniós irányítás

Több ülésen is megerősítést nyert, hogy az EU-nak fenn kell tartania és javítania kell a belső működésére vonatkozó cselekvési képességét. Ezzel egyidejűleg átfogó támogatást szerzett egy pragmatikus megközelítés, aláhúзва azt, hogy e célból fel kell tárnai a jelenleg hatályos uniós Szerződések nyújtotta lehetőségeket és rugalmassági mechanizmusokat. Az elnökség széles körű támogatást szerzett a döntéshozatali eljárásokról folyó megbeszélések hatókörének az irányítás szélesebb témájára való kibővítése kapcsán – idetartoznak azok a reformtörekvések is, amelyek célja az EU és az uniós intézmények általános munkamódszereinek és működésének javítása, a szakpolitikák kidolgozásától, a hatásvizsgálatoktól és elemzésektől kezdve a végrehajtásig. E reformtörekvéseknek az uniós szakpolitikák és jogszabályok végrehajthatóságát és végrehajtását egyaránt javítaniuk kell.

Bizonyos mértékű támogatást kapott annak lehetősége, hogy a Szerződésekben előirányzott áthidaló („passerelle”) klauzulák segítségével növeljék a minősített többségi szavazás alkalmazását egyes szakpolitikai területeken (így például a KKBP, a szociálpolitikák, az adórendszer és az egységes piac területén), illetve azok egyes alterületein. A delegációk emlékeztettek egy olyan kísérő mechanizmus fontosságára, amelynek célja a tagállamok létfontosságú érdekeinek védelme.

Feltárásra került a konstruktív tartózkodás gyakoribb alkalmazásának lehetősége a KKBP területén, amikor a szavazási szabály egyhangúságot követel meg. Egy másik lehetséges eljárási módként megvitátásra került a vétójog Tanács tagjai általi alkalmazásának azon politikai kötelezettségvállalásba történő beágyazása, amely szerint a vétójog alkalmazását azon esetekre korlátozzák, amikor az az adott jogi aktushoz közvetlenül kapcsolódó, létfontosságú és megnevezett nemzeti politikai okokból történik, a lojális együttműködés elvével összhangban. Ezenkívül feltárásra került azon lehetséges eljárásmód is, hogy a tagállamok – amennyiben élnek a vétójogukkal – politikai kötelezettséget vállalnak arra, hogy magyarázatot adjanak a szavazásukra.

E. Az Unió belső reformjával kapcsolatos jövőbeli munka

Az Európai Tanács a 2024. június végi ülésén várhatóan következtetéseket fogad el a belső reformokkal kapcsolatos jövőbeli munkára vonatkozó ütemtervről, a 2023. december 14–15-i következtetéseiben foglaltaknak megfelelően.

Az Európai Tanács munkájához való hozzájárulás érdekében a tagállamok az Általános Ügyek Tanácsának ülésein, valamint az Általános Ügyek Tanácsának nem hivatalos ülésén – elnökségi feljegyzés alapján – megvitatták az ütemterv lehetséges alkotóelemeit.

A tagállamok határozottan támogatták az elnökség megközelítését. Ezzel összefüggésben több tagállam utalt a belső reformprogramot alátámasztó három mozgatórugóra, kiemelve, hogy az EU-nak készen kell állnia a jövőbeli kihívásokkal való szembenézésre. Széles körű támogatás övezte azt, hogy a reformokkal kapcsolatos munkának az uniós értékekre, szakpolitikákra, költségvetésre és irányításra kell összpontosulnia, míg a költségvetéssel az MFF-ről szóló közelgő tárgyalások figyelembevételével foglalkoznak majd. A döntéshozatali eljárások esetleges formális kiigazításának megvitatása több időt fog igényelni. A tagállamok hangsúlyozták, hogy ebben az összefüggésben fontos a polgárokkal folytatott kommunikáció javítása annak biztosítása érdekében, hogy a közvélemény támogassa a reformokat.

E megbeszélésekkel összhangban az elnökség által javasolt ütemterv lehetséges elemeit ezen eredményjelentés melléklete tartalmazza.

A belső reformokra vonatkozó ütemterv lehetséges elemei

Amint arra az Európai Tanács a 2022. június 23–24-i ülésén emlékeztetett, az új tagállamok uniós integrációja attól függ, hogy teljesülnek-e a – különböző vonatkozású – koppenhágai kritériumok¹: i. azok, amelyek címzettjei a tagjelölt országok; és ii. azok, amelyek az EU-ra magára, azaz arra a képességére vonatkoznak, hogy fenntartsa és elmélyítse saját fejlődését, aminek része az új tagok integrálására való képessége is.

Az Európai Tanács a granadai nyilatkozattal összhangban kijelentette, hogy „*Ahogy az Unió bővül, a sikeres európai integrációhoz arra van szükség, hogy az uniós szakpolitikák megfeleljenek a jövő kihívásainak és finanszírozásukra az Unió alapját képező értékek alapján, fenntartható módon kerüljön sor, valamint hogy az uniós intézmények továbbra is hatékonyan működjenek*”², és hogy a bővítésnek és a belső reformoknak „*párhuzamosan kell előrehaladnia annak biztosítása érdekében, hogy a csatlakozás időpontjában mind a leendő tagállamok, mind az EU készen álljanak*”³.

E feljegyzés célja az, hogy lehetséges elemekkel szolgáljon az Európai Tanács által 2024 nyaráig elfogadandó, a belső reformokkal kapcsolatos jövőbeli munka ütemtervéhez. Ezek az elemek – a svéd és a spanyol elnökség által tett erőfeszítésekre építve – egyrészt azokon az Európa jövőjéről folytatott megbeszéléseken alapulnak, amelyekre az Általános Ügyek Tanácsában (2024. március 19.), az uniós ügyekért felelős miniszterek nem hivatalos ülésén (2024. április 30.) és az uniós ügyekért felelős főigazgatók nem hivatalos ülésén (2024. január 19.) került sor, másrészt pedig a Bizottságnak a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 20-án elfogadott közleményén.

Fő elvek

- A reformok alapvető célja az, hogy minden jelenlegi és jövőbeli uniós polgár számára biztosított legyen az a tartós perspektíva, hogy az Unió elősegíti és szavatolja jólétüket és biztonságukat, mégpedig az egység és a szolidaritás, valamint a lojális és inkluzív együttműködés révén – a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett.
- A belső reformokra irányuló ütemterv a következő három mozgatórugón alapul:
 - annak szükségessége, hogy az EU fenntartsa és javítsa a belső működésére vonatkozó cselekvési képességét;

¹ Az Európai Tanács 1993. június 21–22-i koppenhágai ülésén elfogadott elnökségi következtetések.

² Az Európai Tanács 2023. december 14–15-i ülésének következtetései.

³ Az Európai Tanács 2024. március 21–22-i ülésének következtetései.

- annak szükségessége, hogy az EU alkalmazkodjon egy új geopolitikai környezethez és egy gyorsan változó világhoz;
 - annak szükségessége, hogy az EU felkészüljön a bővítésre. A reformfolyamatra a bővítési folyamattal párhuzamosan kell sort keríteni; utóbbi folyamat érdemalapú, és a saját tempójában halad.
- A belső reformokat és az uniós irányítás javítását célzó munka során fel kell tárni az összes lehetőséget és rugalmassági mechanizmust.
 - Az ütemtervnek pragmatikus módon kell meghatározni a belső reformokkal kapcsolatos munka folyamatát, és rugalmasnak, valamint szükség szerint kiegészíthetőnek és továbbfejleszhetőnek kell maradnia.
 - Az Unió belső reformjával kapcsolatos munkának a következő négy alapelemre kell épülnie: alapvető és átfogó keretként az uniós értékek; az uniós szakpolitikák; az uniós költségvetés (az MFF-re vonatkozó tárgyalások figyelembevételével); valamint az uniós irányítás.
 - Az ütemtervbe mesterséges vagy abszolút határidők helyett politikai időkereteket lehetne belefoglalni, nevezetesen a stratégiai menetrendnek, a következő MFF-re vonatkozó, 2025 júliusára várható bizottsági javaslatnak, valamint a Bizottság 2025-ben várható mélyreható szakpolitikai felülvizsgálatainak az időpontjait.
 - A folyamatot a tagállamoknak különböző szinteken kell vezérelniük:
 - az Európai Tanács szintjén a folyamat irányítása, a stratégiai iránymutatás és az ÁüT feladatokkal való megbízása céljából;
 - az ÁüT szintjén az Európai Tanács megbeszéléseinek előkészítése, az Európai Tanácstól kapott iránymutatást és megbízásokat követő intézkedések, valamint szükség esetén az egyéb tanácsi formációk lehetséges hozzájárulásának koordinálása céljából;
 - a COREPER szintjén az ÁüT és az Európai Tanács e kérdéskörrel folytatandó megbeszéléseinek előkészítése céljából;
 - lehetőség a Tanács e tárgyban folytatott munkájának tagállami szakértők/magas rangú tisztviselők révén való támogatásának megfontolására.
 - Ezt a tagállamok által vezérelt folyamatot a Tanács elnökségének a Tanács Főtitkárságával együttműködésben támogatnia kell.
 - A reformokról folytatott gondolkodáshoz elemzésekre, értékelésekre és adatokra van szükség. Ehhez különösen fontos lesz a Bizottság hozzájárulása, kezdve a bővítést megelőző időszakról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló közleményével (2024. március 20.) és a közelgő (2025-ben várható) mélyreható szakpolitikai felülvizsgálataival, valamint ideértve további lehetséges értékeléseket és jelentéseket (pl. az egységes piac jövőjéről szóló magas szintű jelentést és az európai versenyképesség jövőjéről szóló jelentést). Ezenfelül az Európai Parlament 2024. február 29-én állásfoglalást fogadott el „Az uniós integráció elmélyítése a jövőbeli bővítésre tekintettel” címmel.
 - Ebben az összefüggésben a polgárokkal folytatott kommunikációnak, az irányukban megnyilvánuló átláthatóságnak és bevonásuknak fontos szerepe van annak biztosításában, hogy a közvélemény támogassa a reformokat. Az egyfelől a tagjelölt országok, másfelől az EU által teendő előkészületeket világosan el kell magyarázni a polgároknak. Ugyanez vonatkozik a bővítésből és az uniós belső reformokból fakadó előnyökre is, különös tekintettel a kapcsolódó kihívások kezelése érdekében hozott intézkedésekre.

Fő lépések

1. lépés: Hosszú távú törekvések és közös célkitűzések meghatározása egy olyan, kibővített és időtálló EU számára, amely képes hatékonyan fellépni az új geopolitikai realitásokkal és az egyre összetettebb kihívásokkal szemben, valamint e törekvések és célkitűzések megvalósításának módjai (ez a gyakorlat magában foglalja, ám egyben meg is haladja a 2024–2029-es időszakra szóló, az Európai Tanács által 2024 júniusában elfogadandó stratégiai menetrendet).

2. lépés: A lehetséges reformokról folytatott gondolkodás (1) az uniós értékek, (2) az uniós szakpolitikák, (3) az uniós költségvetés, és

(4) az uniós irányítás területén:

1. Uniós értékek: gondolkodás azzal kapcsolatban, hogy miként lehet még inkább megerősíteni az uniós eszközöket és folyamatokat annak biztosítása céljából, hogy a jogállamiságot és az alapvető értékeket az EU egészében tiszteletben tartásuk és védelmezésük.
2. Uniós szakpolitikák: Folytatnunk kell az olyan uniós szakpolitikák azonosítását, meghatározását, kidolgozását és felülvizsgálatát, mint – többek között – az egységes piac, a versenyképességi politika és az ahhoz kapcsolódó kulcsfontosságú szakpolitikák, a zöld és digitális átállás, a közös agrárpolitika, a kohéziós politika, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, valamint a közös kül- és biztonságpolitika. A gondolkodást adatokkal kell alátámasztani, különösen a Bizottság 2025-ben várható mélyreható szakpolitikai felülvizsgálata nyomán. A bővítés által gyakorolt hatás mellett figyelembe kell venni a stratégiai menetrendben azonosított szakpolitikai prioritásokat is.
3. Uniós költségvetés: Ahogyan azt a Bizottság a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló közleményében bejelentette, a bővítés egyike lesz a következő (a 2028 és 2035 közötti időszakra szóló) MFF-re vonatkozó, 2025 júliusára várható bizottsági javaslatban figyelembe vett szempontoknak. Az MFF-ről szóló következő megbeszélések figyelembevételével meg kell vizsgálnunk, hogy a jövőbeli uniós költségvetésnek miként kellene/lehetne alakulnia, például a saját források rendszerének esetleges reformja révén.
4. Uniós irányítás: fel kell tárnunk a Szerződések jelenlegi kerete által kínált lehetőségeket és rugalmassági mechanizmusokat, többek között az alábbiak tekintetében:
 - az intézmények munkamódszerei – a szakpolitikák kidolgozásától és elemzésétől azok végrehajtásáig és érvényesítéséig;
 - a Tanács döntési képessége, amelyen idővel – megfelelő védelmi mechanizmusokhoz kapcsolva – javíthat az áthidaló klauzulák aktiválása, valamint a vétőjog alkalmazásának szabályozása;
 - fokozatos integráció, amely elősegíti az intézkedések, jogok és kötelezettségek időben fokozatos, de egyben visszafordítható végrehajtását, építve a vonatkozó jogi eszközökre, ugyanakkor teljes mértékben elismerve azt, hogy a csatlakozási folyamat végső célja a teljes jogú tagság, mindeközben pedig teljes mértékben megőrizve az Unió integritását;
 - olyan mechanizmusok lehetővé tétele, amelyek egyes konkrét esetekben (például a megerősített együttműködés révén) egyes tagállamokat képessé tesznek a szorosabb együttműködésre, egyúttal pedig fenntartják a nyitottságot és az inkluzivitást, valamint tiszteletben tartják az Unió – és azon belül az egységes piac – alapvető elveit és integritását.

3. lépés: Gondolkodás az említett lehetséges reformok bevezetésére szolgáló eszközökről és módokról. Ebben az összefüggésben a Bizottság a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló közleményében bejelentette, hogy a felülvizsgálatok eredményére építve érdemi reformjavaslatokat tehet majd az egyes ágazatokra vonatkozóan.